

JUDGING ON SHABBOS (AND MORE)

(1) ספר החינוך מצוה קיז

ויקהל משה יש בה מצות לא תעשה אחת, והיא (א) שלא יעשו הדיינין דינים בשבת, כלומר שמי שנתחייב מיתה בבית דין לא ימיתוהו בשבת, שנאמר [שמות ל"ה, ג'] לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת, ובא הפירוש עליו בזה שלא ישרפו בית דין בשבת מי שנתחייב שריפה, והוא הדין לשאר מיתות.

(2) רמב"ם הלכות שבת פרק כד הלכה ז

אין עונשין בשבת אף על פי שהעונש מצות עשה אינה דוחה שבת, כיצד הרי שנתחייב בבית דין מלקות או מיתה אין מלקין אותו ואין ממיתין אותו בשבת שנאמר +שמות ל"ה+ לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת זו אזהרה לבית דין שלא ישרפו בשבת מי שנתחייב שריפה והוא הדין לשאר עונשין.

(3) מגן אברהם סימן שלט ס"ק ג

המ"מ שמנאה הרמב"ם במנין המצות ע"כ ובאמת במנין המצות סי' שכ"ב משמע דוקא בדבר שיש בו חילול שבת אסור מדאורייתא וכ"מ בגמ' שבת דף ק"ו גבי הבערה ע"ש ואפשר דבמלקות נמי איכא חילול שבת כגון שעושה חבורי' וצ"ע ואפשר דמרבוי דקרא דבכל מושבותיכם נפקא לן שאין דנין כלל וצ"ע בסנה' דף ל"ה משמע דוקא בדבר שיש בו חילול שבת

(4) שולחן ערוך אורח חיים הלכות שבת סימן שלט

לא מקדשין. הגה: ויש מתירין לקדש (טז) היכא דאין לו אשה ובנים (ר"ת). (יז) ואפשר דה"ה הכניסה לחופה שרי (סמ"ג) ואף על גב (יח) דלא קי"ל הכי, מ"מ סומכין על זה בשעת הדחק, גם כי גדול כבוד הבריות; כמו שרגילין שלפעמים שלא היו יכולים להשוות עם הנדוניא ביום ו' עד הלילה, דעושין החופה והקידושין בליל שבת, (יט) הואיל וכבר הכינו לסעודה ולנשואין והוי ביוש לכלה ולחתן אם לא יכנוס אז; ומ"מ לכתחלה יש ליזהר שלא יבא לידי כך.

(5) משנה ברורה סימן שלט ס"ק יט

(יט) הואיל וכי' - ר"ל ויש הפסד רב עי"ז ועיין בח"א שכתב שאין להקל בכל זה רק אם נשלמו השלשה פרטים דהיינו אם לא קיים פו"ר עדיין ויש הפסד רב וגם ביוש לחתן וכלה אם לא יכנוס אז ועיין מה שכתבנו בסקט"ז דלדעת ר"ת אף ביש לו בנים כיון שאין לו אשה ג"כ מצוה קעביד ומותר ואפשר דס"ל דאין סומכין עליו בזה. ובבין השמשות בודאי אין להחמיר בדיעבד דלא גזרו על שבות בין השמשות לצורך מצוה לכו"ע [טו] אך לכתחלה יש ליזהר מאד שלא לאחר כ"כ כי כמה עבירות באין עי"ז טלטול מוקצה של הנרות וגם כמה נשים ההולכות לחופה מאחרות זמן הדלקת הנרות עי"ז ומדליקות בביה"ש ויותר טוב היה שלא להדליק אז כלל ועי"כ

מה נכון מאד למי שהיכולת בידו [טז] שלא לעשות הנשואין כלל בע"ש ובפרט סמוך לחשכה כי אף אם הנשואין יהיה בזמנם עכ"פ מסתעף מזה עוד כמה קלקולים וכנ"ל. אם נתאחר החופה עד חשכה ובידי השושבינן נרות אף דקי"ל דמוקצה כ"ז שהוא בידו מוליכו למקום שירצה מ"מ הכא יתן הנרות לא"י דכל שאפשר לסלק המוקצה מידו מחוייב לסלק [פמ"ג]:

(6) ספר החינוך מצוה קיד

משרשי המצוה, שרצה השם יתברך לכבד היום הזה שימצאו בו מנוחה הכל גם החוטאים והחייבים, משל למלך גדול שקרא בני המדינה יום אחד לסעודה שאינו מונע הפתח מכל אדם, ואחר יום הסעודה יעשה משפט, כן הדבר הזה שהשם ברוך הוא ציונו לקדש ולכבד יום השבת לטובתנו ולזכותנו, כמו שכתבתי למעלה, וזה גם כן מכבודו של יום הוא.

(7) שמות פרק לה

(א) וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת כָּל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אֱלֹהֵי הַדְּבָרִים אֲשֶׁר צִוָּה יְקֹזֵק לַעֲשׂוֹת אֲתָם: (ב) שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מְלָאכָה וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יִהְיֶה לָּכֶם קֹדֶשׁ שַׁבַּת שַׁבְּתוֹן לִיקְזֹק כָּל הָעֹשֶׂה בּוֹ מְלָאכָה יוּמָת:

(8) רמב"ן שמות פרק לה פסוק ב

(ב) אלה הדברים אשר צוה ה' לעשות אותם. ששת ימים תעשה מלאכה - אמר "אלה הדברים אשר צוה ה' לעשות" על מלאכת המשכן וכל כליו וכל עבודתו. והקדים השבת לאמר כי ששת ימים תעשה מלאכת אלה הדברים ולא ביום השביעי שהוא קדש לה'. ומכאן שאין מלאכת המשכן דוחה שבת, ולא ממדרש אך, כמו שפרשתי בסדר כי תשא (לעיל לא יג):